

DE FRYSKE MARREN

Jaarverslag leerplicht

2021-2022

Voorwoord en introductie

Alle kinderen in Nederland hebben recht op onderwijs en moeten de kans krijgen zich te ontwikkelen om een positieve basis te leggen voor hun toekomst. Door zich te ontplooien en onderwijs te volgen worden zij toegerust om deel te nemen aan de samenleving en vergroten zij de kans op een arbeidsplek die aansluit bij hun talenten en interesses.

Ook dit jaar speelde in het onderwijs Corona een rol. De scholen waren in augustus open en leerlingen konden op locatie onderwijs volgen. Wanneer een leerling in quarantaine moest was het mogelijk om op afstand onderwijs te volgen. Vanaf november liepen de coronacijfers op en vooral basisscholen werden gezien als één van de brandhaarden. In december besloot de overheid zowel het basisonderwijs als het voortgezet onderwijs een week eerder kerstvakantie te geven. De vraag was hoe lang de scholen dicht bleven, maar uiteindelijk konden de leerlingen van het basis- en het voortgezet onderwijs na de kerstvakantie weer naar school. Leerlingen hebben tot de zomervakantie normaal onderwijs gevolgd. Ook binnen de gemeente de Fryske Marren is de impact van corona voor jongeren niet onopgemerkt gebleven. Doordat jongeren dit jaar meer naar school gingen dan vorig schooljaar vielen de problemen eerder op. Hierdoor zijn er in vergelijking met vorig jaar meer jongeren door scholen aangemeld waarbij men zorgen had over de ontwikkelingen op school als in de thuissituatie. Veel casussen zijn in samenwerking met het sociaal wijkteam jeugd opgepakt om gezamenlijk een plan van aanpak op te stellen.

Gelukkig is school, voor de meeste kinderen en jongeren, een plek waar zij leren, groeien, zich ontwikkelen en zich meestal ook fijn voelen. Dat is juist de afgelopen schooljaren wel gebleken. De kinderen en jongeren die leerplicht beschrijft in het jaarverslag, zijn allerm minst representatief voor de gehele populatie. Er gaat dus heel veel heel erg goed in het onderwijs en met onze kinderen en jongeren in de gemeente De Fryske Marren, belangrijk om ons te blijven realiseren!

In dit jaarverslag kijken we terug op het schooljaar 2021-2022 en informeren we u over de uitvoering van de leerplichttaken¹ en de resultaten ervan. Wij wensen u veel leesplezier!

Namens het college van burgemeester en wethouders, cluster leerplicht De Fryske Marren

¹De kwalificatieplichttaken voor jongeren uit de Fryske Marren die onderwijs volgen op een MBO instelling (ROC), worden uitgevoerd vanuit de regio samenwerking met de gemeente Súdwest Fryslân. Dit geldt ook voor de jongeren van 18 tot 23 jaar. De cijfers met betrekking tot deze doelgroepen worden aan u op een ander moment gepresenteerd in aparte jaarverslagen en de RMC effectrapportage.

Doelstelling van de Leerplichtwet

De leerplichtwet heeft als doel om alle kinderen in de leeftijd van 5 tot 18 jaar van hun recht op onderwijs te verzekeren. De wet bevat de rechten en plichten die het kind heeft maar ook de regels voor ouders/verzorgers, onderwijsinstellingen en gemeenten.

De leerplichtwet bestaat uit de leerplicht en de kwalificatieplicht. De leerplicht en kwalificatieplicht sluiten direct op elkaar aan. Na de kwalificatieplicht is er de RMC-wetgeving voor jongeren van 18 tot 23 jaar.

❖ Wat is leerplicht?

Aanvang leerplicht: 1e schooldag van de maand volgend op de maand waarin het kind de leeftijd van 5 jaar bereikt.

Einde leerplicht: einde van het schooljaar waarin de jongere 16 geworden is, of 12 volledige schooljaren onderwijs heeft gevolgd.

❖ Wat is kwalificatieplicht?

Aanvang kwalificatieplicht: Na het laatste schooljaar van de leerplicht begint de kwalificatieplicht.

Einde kwalificatieplicht: Zodra de jongere een startkwalificatie heeft behaald, dat is een diploma havo, vwo of MBO niveau 2, of wanneer de leerling 18 jaar is geworden.

❖ Wat is RMC-wetgeving?

Het doel van de RMC-wetgeving (Regionale Meld- en Coördinatie-functie) is om jongeren van 18 tot 23 jaar zonder startkwalificatie terug te leiden naar onderwijs of te begeleiden naar werk.

Verdeling leerlingen gemeente De Fryske Marren

Leeftijd	Aantal jongeren op 1 januari 2022	Wettelijk kader
4 jaar	514	Geen
5 tot en met 15 jaar	6.416	Leerplicht
16 en 17 jaar	1.331	Kwalificatieplicht
18 tot en met 22 jaar	2.732	RMC
Totale doelgroep leerplicht en RMC	10.993	

Schoolverzuim

Relatief verzuim

Is een leerling wel ingeschreven, maar komt hij niet naar school dan is er sprake van **relatief verzuim**. Relatief verzuim wordt onderverdeeld in **signaalverzuim**, **licht verzuim** en **luxeverzuim**. Verzuimt een leerling in vier weken tijd zestien les- en/of praktijk- uren, dan is de school verplicht dit te melden bij leerplicht.

Is een leerling vaak te laat of spijbelt hij of zij regelmatig, dan heet dit **signaalverzuim**. Het verzuim is dan een signaal dat er sprake is van dieperliggende problemen. Zo'n signaal is belangrijk: hoe eerder we in actie komen, hoe beter we relatief verzuim en daarmee wellicht voortijdig schoolverlaten kunnen voorkomen. Is het verzuim minder dan zestien uur per vier weken dan valt dit onder **licht verzuim**. Het melden van het lichte verzuim is niet verplicht, maar wel wenselijk.

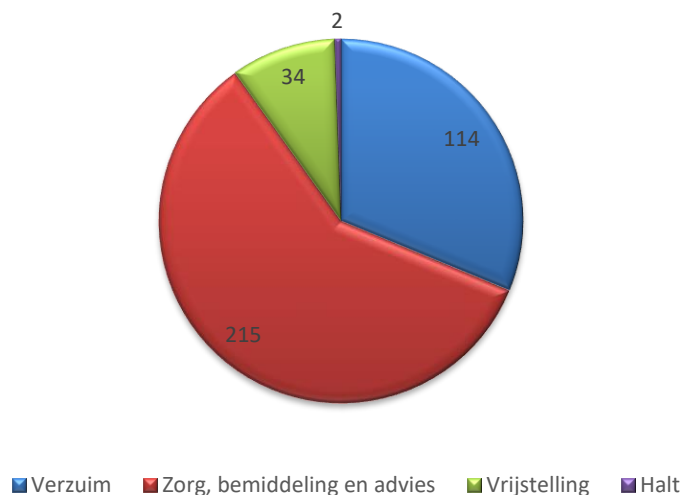
Luxe verzuim

Is een leerling zonder toestemming van de schooldirectie/consulent leerplicht met verlof buiten vastgestelde schoolvakanties dan heet dit luxeverzuim.

Absoluut verzuim

Is een leerplichtige of kwalificatieplichtige leerling niet ingeschreven bij een school dan is dat absoluut verzuim.

Soorten werkprocessen 2021-2022 Totaal 365 werkprocessen leerplicht

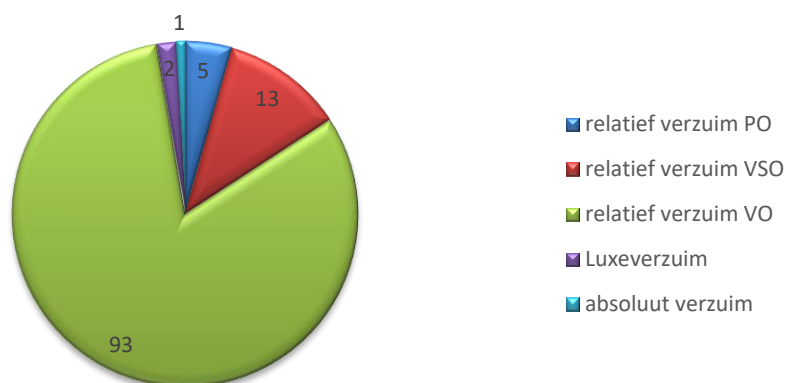

Werkprocessen 2020-2021

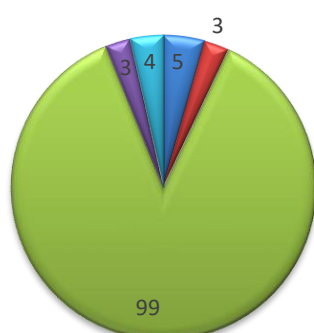
Het schooljaar 2021-2022 zijn er 365 leerplicht werkprocessen behandeld. De school is wettelijk verantwoordelijk voor het melden van alle soorten verzuim bij leerplicht. Het is dus belangrijk dat verzuim (ook het te laat komen) goed door scholen wordt geregistreerd. Wanneer leerplicht een verzuimmelding van een school ontvangt wordt er een werkproces opgestart. Een werkproces wordt pas afgesloten als het ongeoorloofde verzuim is gestopt. Bij de werkprocessen zorg, bemiddeling en advies is er geen sprake van ongeoorloofd verzuim en is leerplicht preventief betrokken geweest om voortijdig schoolverlaten te voorkomen.

Overzicht verzuimmeldingen 2019-2022

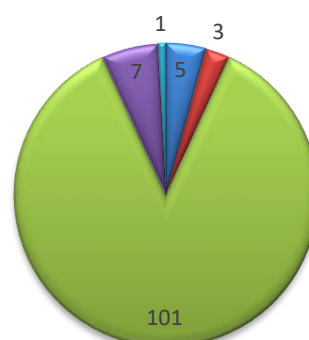
Verzuimmeldingen 2021-2022

Verzuimmeldingen 2020-2021

Verzuimmeldingen 2019-2020

Relatief verzuim, signaal verzuim en wettelijk verzuim

Er zijn in totaal 114 verzuimmeldingen in behandeling genomen. Waarvan 15 meldingen van wettelijk verzuim (16 uur in vier weken aaneengesloten) en 2 meldingen van luxe verzuim. Bij 74 meldingen was er sprake van signaal verzuim waarbij de GGD, jeugdhulpverlening of het sociaal wijkteam jeugd betrokken was. Bij 22 meldingen was sprake van licht verzuim, deze leerlingen zijn vroegtijdig door scholen gemeld en bij leerplicht op gesprek geweest. Met een waarschuwing is verder verzuim en/of vroegtijdig schoolverlaten voorkomen.

Absoluut verzuim

Er is 1 melding van absoluut verzuim geweest. Deze leerling is uiteindelijk gestart op het MBO.

Vrijstellingen

Ouders kunnen een beroep doen op vrijstelling van de leerplicht. Hun kind hoeft dan niet ingeschreven te worden op een school. Vrijstelling van de plicht tot inschrijving van een kind kan op grond van de volgende artikelen van de Leerplichtwet 1969:

- **Artikel 5 onder a**, als een kind niet in staat is om onderwijs te volgen vanwege lichamelijke of psychische gronden, hiervoor is een recente verklaring nodig van een onafhankelijk arts.
- **Artikel 5 onder b**, als ouders overwegende bedenkingen tegen de richting van het onderwijs.
- **Artikel 5 onder c**, als de leerplichtige onderwijs volgt in het buitenland.
- **Artikel 3a, 3b en 15**, vanwege bijzonder omstandigheden waarbij de jongere op andere wijze onderwijs volgt.

Afgegeven vrijstellingen in het schooljaar

Aard van de vrijstelling	2020-/2021	2021/2022
Art. 3 a - Vervangende leerplicht	0	0
Art. 3 b - Vervangende leerplicht laatste schooljaar	5	7
Art. 5 onder a - Lichamelijke of psychische ongeschiktheid	14	17
Art. 5 onder b - Bedenkingen tegen richting van school	5	5
Art. 5 onder c - Bezoeken van school in het buitenland	2	4
Art. 15 - Volgen van ander onderwijs (vrijstelling kwalificatieplicht)	1	1
Totaal	27	34

Onderwijs zorg en leerplicht

Het komt voor dat leerlingen (tijdelijk) geheel of gedeeltelijk niet naar school kunnen. De oorzaak hiervan ligt meestal in psychische problematiek. Ook hoogbegaafdheid kan een oorzaak zijn dat leerlingen niet mee kunnen in het klassikale onderwijs. Deze kinderen en jongeren hebben behoefte aan maatwerkoplossingen. Het kan ook voorkomen dat kinderen thuiszitten omdat er simpelweg geen passende onderwijsplek is. Sommige jongeren zijn enige tijd niet in staat om fysiek onderwijs op school te volgen of lukt het niet om een gehele schoolweek fysiek aanwezig te zijn.

Op weg naar een wettelijke basis voor (digitaal) afstandsonderwijs

Het afstandsonderwijs nam noodgedwongen een enorme vlucht toen als gevolg van COVID-19 de scholen sloten en alle schoolgaande jongeren een vorm van afstandsonderwijs aangeboden kregen. Voor sommige jongeren bleek dit bijzonder goed uit te pakken. Minister Wiersma ziet digitaal afstandsonderwijs als een mogelijkheid om te voorkomen dat leerlingen uitvallen van school en thuiszitters door middel van afstandsonderwijs weer in verbinding met school te brengen. Hij wil digitaal onderwijs daarom wettelijk gaan regelen.

Deelname aan het onderwijs centraal

In het coalitieakkoord is afgesproken dat het aantal onnodige thuiszitters teruggebracht moet worden naar 0 door elk kind ongeacht de ondersteuningsbehoefte, een vorm van onderwijs te bieden. Met een nieuwe en aangescherpte verzuimaanpak en de verbetering van passend onderwijs wil minister Wiersma deelname aan het onderwijs centraal stellen. Hiervoor zijn een aantal wetwijzigingen nodig, het streven is om dit in 2024 in werking te laten treden.

Schoolmaatschappelijk werk sterk in preventie

Wat is schoolmaatschappelijk werk

Schoolmaatschappelijk werk is een kortdurende vorm van hulpverlening aan kinderen/ jongeren in het basis- en voortgezet onderwijs. De hulp varieert van een adviesgesprek tot een aantal gesprekken over een langere periode. Leerkrachten en ouders kunnen er ook terecht voor advies. De gesprekken zijn vertrouwelijk en de hulp is gratis. Met kinderen worden deze gesprekken op school, onder schooltijd, gehouden. Eventueel kunnen gesprekken ook worden gehouden op kantoor van het Sociaal Wijkteam of in de thuissituatie.

Bij welke situaties kan schoolmaatschappelijk werk worden ingezet

In de meeste gevallen gaat het goed met kinderen/jongeren en ontwikkelen ze zich tot zelfstandige individuen. Maar er zijn ook kinderen/jongeren, die in de thuisomgeving of op school tegen situaties aanlopen waar ze met hulp van ouders of vrienden niet uit komen. Voorkomende problemen bij kinderen/jongeren kunnen zijn: identiteitsproblemen, boosheid, gepest worden op school, conflicten thuis, rouw, faalangst, verslaving, mishandeling, sexting etc.

Groepstrainingen

Naast individuele begeleiding bieden de schoolmaatschappelijk werkers ook de volgende groepstrainingen aan:

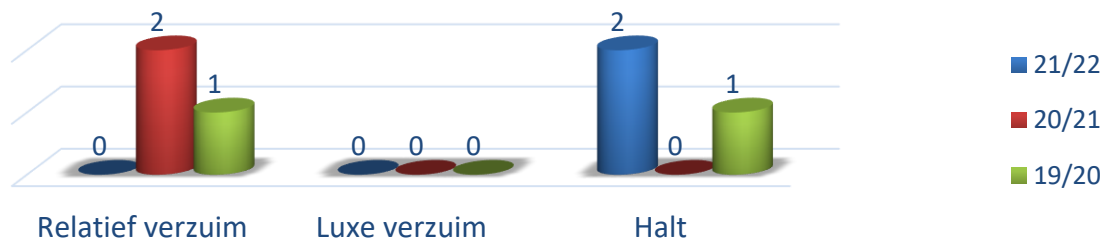
- De Prop training, assertiviteitstraining waarin je leert beter voor jezelf op te komen.
- Leer te durven; kinderen leren beter om te gaan met hun angsten en zich zelf sterker worden.
- Sova training, aanleren van sociale vaardigheden.

Wat doet een schoolmaatschappelijk werker

De schoolmaatschappelijk werker luistert naar het verhaal en zet de zaken samen met het kind/de jongere op een rij. Om de problemen op te lossen zijn vaak een paar gesprekken al voldoende. Afhankelijk van de problematiek en in overleg met het kind/de jongere worden ouders/verzorgers zo veel mogelijk bij de oplossing betrokken. Soms is er andere hulp nodig. In overleg met de jongere, de ouders/verzorgers en eventueel de school wordt bekeken wat verder het beste is. Omdat de schoolmaatschappelijk werker teamlid is van het Sociaal Wijkteam Jeugd en Gezin, kan eenvoudig een verwijzing naar een gespecialiseerde jeugdhulpaanbieder worden gegeven.

Handhaving bij aanhoudend ongeoorloofd verzuim

Procesverbaal/Halt 2019-2022

Procesverbaal/Halt

In het schooljaar 2021-2022 is twee keer naar Bureau Halt verwezen in verband met aanhoudend langdurig relatief verzuim.

Proces verbaal alleen bij verwijtbaar ongeoorloofd verzuim

Het openbaar ministerie wil leerplicht casussen met een zorgcomponent zo min mogelijk in het strafrecht brengen. Verbaliseren bij schoolverzuim gebeurt daarom alleen nog als er sprake is van verwijtbaar verzuim. Is bij relatief verzuim of signaal verzuim sprake van problemen waarvoor hulpverlening nodig is, dan volgt in principe geen proces verbaal maar wordt een hulpverlenings-traject gestart of een zorgmelding bij Veilig Thuis Friesland gedaan.

Vroegtijdige signalering schoolverzuim

Het doel van de Leerplichtwet is dat leerlingen gebruik maken van hun recht op onderwijs. Bij schoolverzuim is de school altijd als eerste aanzet. Heeft de inzet vanuit school geen effect, dan waarschuwt leerplicht nog eens en wordt er gewezen op de Leerplichtwet. Dit gebeurt op verschillende manieren:

- ✓ telefonisch contact met ouders en scholen;
- ✓ leerling en ouders oproepen voor een gesprek bij leerplicht;
- ✓ waarschuwingsbrief sturen bij licht verzuim;
- ✓ huis- en schoolbezoeken afleggen;
- ✓ alternatieve scholingstrajecten uitzetten als regulier onderwijs niet mogelijk is;
- ✓ aan zorgstructuur deelnemen en op afroep aansluiten bij overleggen op scholen;
- ✓ naar hulpverlening doorverwijzen en aan zorggesprekken deelnemen;
- ✓ verwijzing naar Bureau HALT;
- ✓ proces-verbaal opmaken, deelname aan overleg met Officier van Justitie en Raad van de Kinderbescherming.

Ontwikkelingen

Overstappers naar het MBO.

We zien na 2 coronajaren het aantal leerlingen dat voortijdig de overstap naar het MBO maakt groeien. We vermoeden dat dit te maken heeft met 2 schooljaren die wisselend fysiek en digitaal zijn gehouden. Kwetsbare leerlingen die thuis onderwijs kregen bleken toch niet helemaal bij te zijn met hun schoolwerk. Zij moesten weer wennen aan het deelnemen in de les met klasgenoten en de prikkels die dit met zich meebrengt. Als de leerling dan (bijna) 16 jaar is, is de overstap naar het Entree-onderwijs van het MBO aanlokkelijk. Voor de Entreeopleiding heb je geen diploma nodig van een vooropleiding. Met een diploma op mbo-niveau 1 kun je als assistent gaan werken op de arbeidsmarkt. Dit duurt een schooljaar. Maar je kunt ook door naar mbo-niveau 2 of 3 zodat de startkwalificatie kan worden behaald. De leerlingen die graag aan het werk willen, schrijven zich in de BBL opleiding. BBL staat voor een Beroeps Begeleidende Leerweg en een BOL opleiding kent een Beroeps Opleidende Leerweg. Het belangrijkste verschil zit in het feit dat de student in een BBL-traject een arbeidsovereenkomst heeft met een erkend leerbedrijf en daarnaast vaak een dag in de week les volgt. Een student in een BOL-traject heeft de juridische status van student/scholier en loopt tijdens zijn opleiding één of meer stages bij een bedrijf of organisatie. Daarnaast zien we ook een aantal Havisten die na de coronajaren de overstap maken naar MBO niveau 4, immers een overgangsbewijs van Havo 3 naar 4 is hiervoor voldoende.

WPG

Dit jaar kreeg team leerplicht te maken met de wet politiegegevens (WPG). Sinds 1 januari 2019 moet de leerplicht voldoen aan deze wetgeving. Ingrado heeft aangegeven dat elke verzuimmelding onder de WPG valt en zo dienen de gegevens ook behandeld te worden. Wanneer er een onderzoek naar verzuim wordt gedaan, moet er nu aangegeven worden waarom de gegevens geraadpleegd worden. Dit wordt nu gelogd en bijgehouden in het systeem. Om te beoordelen of de afdeling Leerplicht aan de eisen van de WPG voldoet, is er in november 2021 een audit gehouden. Uit de audit is naar voren gekomen dat er aankomend jaar verbeteringen doorgevoerd moeten worden. Het proces is dit jaar op papier gezet en wordt komend schooljaar verder uitgewerkt.

Carel

Ook met het leerlingadministratiesysteem zijn de afgelopen schooljaar wijzigingen doorgevoerd. Het uitwisselen van de vrijstellingen gaat makkelijker, de brieven die naar ouders/leerlingen worden gestuurd hebben een update gehad, de gegevens zijn makkelijker opvraagbaar en het programma is overzichtelijker geworden. In 2022 zijn we rechtstreeks onder Eljakim komen te vallen. Voorheen zat Centric hier tussen, maar doordat de samenwerking tussen Eljakim en Centric stroef verliep is Centric eruit gestapt.

Nieuwe school in de gemeente De Fryske Marren

Op initiatief van een aantal inwoners van gemeente De Fryske Marren is in februari 2022 een nieuwe vorm van onderwijs gestart. De school heet De Goudsteen het is gevestigd in het dorps huis Irene in Wijckel. De school valt onder het IBBO onderwijs, het IBBO (Ik Ben Bewust Onderwijs) is een erkende spirituele school voor basis onderwijs en richt zich op het bewust worden van het eigen proces. Individuele aanpak en onderwijs op maat staan daarbij centraal. "Elk kind heeft recht op aandacht, liefde en begeleiding. IBBO gaat uit van de passie en talenten van elk kind. Deze worden benadrukt om verder te ontwikkelen. Daarnaast wordt er ook aandacht geschonken aan de ontwikkelingspunten van het kind. Deze ontwikkelingspunten worden omarmd in plaats van afgekeurd. IBBO werkt vanuit een positieve benadering en staat met een open en eerlijke houding tegenover het leerproces van het kind".